

VESZPRÉMVÁRMEGYE

POLITIKAI UJSÁG

Előfizetési ár:

Égész évre — — 18 korona. | Negyed évre — — 4 korona.
Fél évre — — 8 " | Egyes szám — — 32 fillér.
Községi jegyzők, egész évi előfizetésnél kedvezményesen
4 koronáért kapják a lapot. — Nyúltér petit sora 80 fillér.

Felelős szerkesztő:

Horváth Rezső dr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁPNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Virág Benedek-utca 2
Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és Fodor Ferenc könyvkeres-
kedése, — Kéziratokat nem adunk vissza.
Eljegysek és béli meghívók külső díja 10 korona. Feliratások, adomá-
nyok, közönségnyilvánítások sorozatát 30 fillér. — Telefon 74.

A győr—galántai vasut.

Pár évvel a háboru kitörése előtt indult meg vármegyénkben az a mozgalom, hogy a veszprém—győr—dombóvári vasut elsőrangusítottassék és közvetlen összeköttetés létesítettassék Győrön át a Balatonnal Bécs és Ausztria felé. E mozgalom sikere érdekében közreműködött akkor, ezelőtt hat évvel Veszprém város képviselőtestülete és Veszprémvármegye törvényhatósági bizottsága is, — de sajnos nem tudtunk akkor sikert elérni, pedig a tervnek igen magasrangú támogatói is voltak. Mintha a jövőbe látott volna boldogult trónörökösünk, mintha maga előtt látta volna, hogy erre a vasutvonalra pár év múlva mekkora feladat hárul, amikor annak a kivánságának adott kifejezést, hogy a vasut mielőbb elsőrangusítottassék.

Az ezelőtt hat évvel megindult mozgalom nagy horderejét méltatva már akkor mutattunk reá lapunkban (1912. nov. 24-iki számunkban) egy még nagyobb fontossággal bíró dologra, és pedig a győr—galántai vasutnak létesítésére. Idézzük akkori cikkünknek következő sorait:

„Ezzel a tervvel kapcsolatban rámutattunk egy másik ezzel összefüggő s forgalmi szempontból még fontosabb körülményre. Ez pedig az, hogy Győr és Galánta között elsőrangú vasutat kell építenie

a kormánynak, hogy Felsőmagyarország és a felsőausztriai tartományok közvetlen kapcsolatot nyerjenek a Dunántullal és ezen át Boszniával. Ennek a vasutnak megépítésével több száz kilométer utmegtakarítás érhető el, s emellett az amugy is túlterhelt budapesti pályaudvarok tehermentesítése is lehetővé válik. Igaz, hogy ennek a tervnek keresztülvitele sok millió koronába kerül, de figyelembevve azt, hogy ennek révén temérdek milliókat takarítunk meg évenként és takarítanak meg osztrák testvéreink, s hogy ennek a vasutnak hadászati szempontból szintén kiszámíthatatlan előnyei vannak, — a ráfordított kiadások a leghasznosabb beruházást képezik. Figyelmébe ajánljuk e sorokat Veszprémvármegye egész közönségének, valamint a hasonlóan érdekelt Győrvármegye közönségének, mint velünk együtt a legnagyobb mértékben érdekelteknek. De különösen figyelmébe ajánljuk Szabó János dr. országgy. képviselő urnak, aki a vasutak decentralizációjának eszméjét fölvetette s aki az ország vasuti politikájával különös előszeretettel és elismert kiváló szakértelemmel foglalkozik és ebben az irányban jelentős publicisztikai munkásságot fejtett ki. Felhívjuk még erre a jelentős körülményre az érdekelt vármegyék országgyűlési képviselőinek figyelmét is, akiknek hathatós működése és támogatása folytán ennek a tervnek keresztülvitele nem fog nehézségekbe ütközni. Olyan dolgokról van itt szó, amelyek nem egy városnak, nem egy vármegyének s nem is egy országrésznek, hanem az egész monar-

chiának képezik igen fontos érdekét, s amelyeknek elhanyagolása vétek volna, s amelyeknek keresztülvitele messze előre fogja vinni forgalmi és hadászati érdekeinket. Tartós és kitartó küzdelem és munkálkodásunkat siker fogja koronázni!”

A szomszédos Győr vármegye, amelynek érdekei a mienkével teljesen azonosak, fölkarolta az eszmét s a következő évben a vármegye már feliratot is intézett a kormánynak a győr—galántai vasutnak megépítése tárgyában. Győrvármegye akkori főispánja vette kezébe a dolgot, de az igyekezet meddő maradt, a kormány nemtörődömsége sja pénzhány miatt. Pedig mekkora összegeket lehetett volna megtakarítani a háboru alatt épen ennek a vasutnak révén!

Épen ezek a háborus tapasztalatok hozták fölszínre ismét a vasut megépítésének gondolatát s Győr vármegye legutóbb tartott közgyűlésén állást is foglalt újból e kérdésben s elhatározta, hogy a legnagyobb agitációt fogja kifejteni a vasutvonalnak mielőbbi megépítése érdekében. A megindult mozgalom élén Győr vármegye főispánja áll, aki évek óta foglalkozik a kérdéssel, ami a sikernek egyik feltétele.

Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy ezt a reánk nézve igen nagy jelentőségű mozgalmat tudtul adhatjuk. Itt az

Temetés a hadifogolytáborban.

Magam sem tudom miért akarok erről írni, magam sem tudom miért kapta meg ennek látása annyira lelkemet. Hiszen annyira megszokott dolog már egy-egy temetésnek látása az életben, hogy közömbösen haladunk el mellette, legfeljebb bensőségteljesebb érzéseket akkor vált ki lelkünkben ha az e földről távozó szívünkhöz közelebb álló volt, vagy örök elválásával bánatot vagy fájdalmat hagyott itt számunkra!

Most mégis úgy fáj valami a szívemben, úgy el szorult a lelkem amikor a Csóti fogolytáborban elvonult előttem egy temetési menet. Orosz foglyot temettek . . . Komor, disztelen volt a temetés, egyszerű fakoporsó — néhány fogoly társának kísérete s a kivézényelt tiszt és a kürtös képezi az egész temetési menetet. Lassú lépésekben halad a kis csoport a kíséret orosz fogolytársak orosz halotti éneket énekelnek s a kirendelt orosz zenekar a szokásos gyász indulót játsza! Micsoda jelentéktelen esemény — a lejátszó világáboru nagy drámájában egy elmúlt, — egy befejezést nyert emberi élet . . .

Halál, temetés most, midőn a dúló háboru csata zajában százak és ezrek élete szűnik meg, annyisok sziv szűnik meg örökre dobogni, — mi ez . . . Hiszen ott kint a harcmezőn a hazát védve borzalmak, szenvedések, küzdelmek között ömlik a vér és terem a halál, miért okoz a temetésnek látása is fájdalmat az érző emberi szívnak?

Oh! Mert egyformán szomorú a halál mindenütt . . . S mégis hányonkat kaphat meg a gondolat ennek láttára? Hányan melyedünk bele gondolatainkal életünk bizonytalan jövőjébe: hányan rezzenünk meg e gondolatok alkotta képzelődések kiváltásaiban amidőn eltűnődve élénk rajzolódik a kétes jövő minden bizonytalansága, a mint lesz, — ki tudja még miért — mi sors vár reám lelkünkben megszólamló ezer kínos fájó kérdése? Az elszakadt otthonról való örök elválás, — hozzá tartozók — szerettek soha viszont nem láthatása, szerelmek — remények — vágyak — boldogságok elérésének mindörökre való ilhagyása! — Ezek a gondolatok kapták meg lelkemet, amikor itt láttam elvonulni azt a temetési szereteket — hozzá tartozók kísérete nélkül! Mert hány ilyen temetés van a világon?

Hányfelé ássák — hantolják a sírokat? Hány tája felé a világnak száll a lelkekből szenvedésből — fájdalomból, bánatból fakadó hozzájuk szálló sóhaj: — akiknek sirja ott domborodik Galicia mocsarain — nagy Oroszország mérhetetlen síkságain ép úgy — mint Olasz ország szikla köves hegyszakadékaiban!

S ezért fáj a lelkünk, mert ki tudja hány sziv pihen tőlünk távol idegen földben, hová csak felkereső képzelődésünk szárnyalhat el fájó bánatunk emlékezései soha nem szűnő kegyeletünk mécszeivel, — meggyújtva örök szeretetünk értök lángoló soha ki nem alvó tűzét, — az egész világon!

A sírnál megegyeszer megcsendül a bucsuzató halotti ének, a pap imádságának elvégzésével leeresztik a koporsót a sirba, — s a szomorú csendben, lelket megkapón hangzik bele a lefuvó trombita szó!

Ismét csendes, magányos lesz a temető, — csak az egymás mellett felhantolt sírokra kisérteties zizegással hullanak alá zörgő avarnak a pirosra dér csipett elszáradt levelek! . . .

ideje, hogy mi is megmozduljunk, s a mi vármegyénk is kivegye a maga részét a küzdelemből, hogy ezután a szomszédos érdekeit vármegyékkel karöltve mielőbb kivívjuk a sikert.

Ennek a vármegyének és különösen Veszprém városnak jövődjéről van szó, amelyért síkra szállani érdemes. Szerencsére olyan férfiak állanak ma a vármegye élén, akik tudnak is, akarnak is cselekedni. Főispánunk hatalmas képességei és fáradhatatlan agilitása s a mindnyájunk nagy érdekeiért való lelkesedése bizonyára nagyban hozzá fogják járulni a sikerhez. Támogatni fogja őt készséggel kitűnő alispánunkkal élén a vármegye egész tisztikara és törvényhatósági bizottsága a vármegye országgyűlési képviselőivel együtt, akik között bizonyára az első lesz Iklódy Szabó János dr., vasuti politikánk kitűnő ismerője és a most tervezetthez hasonló tranzverzális vasutak létesítésének tapasztalt harcosa és ott fogjuk látni Óvári Ferenc dr.-t a közügyek lelkes szószólóját s a balaton-kultusz igazi apostolát. Bizunk abban, hogy a siker ezúttal nem fog elmaradni.

A gyermek és a háboru.

— Irta: Kenessey Kálmáné. —

(Befejező közlemény.)

A „jövő asszonya” című cikkünkben a kultúra fejlődése által előtérbe jutott női tyust kísérlem meg szemléltetvé tenni. Rámutatam, hogy minden fejlődés csak úgy életképes, ha az utódokban nyer folytatást. Egy ország csak úgy építheti fel államéletét, ha egészséges, életképes utódok vállalra nyugtathatja a továbbfejlődést.

A béke idején is veszélyeztetve láttuk már a magyarság jövőjét a specifikus magyar betegség: a tudóvesz által. E ragály oly mértékben szedte áldozatait, hogy minden év nagy csatavesztést jelentett a magyarság számára.

A világháboru nem kizárólag az elesett hősök számával kevesbíti a magyarság gerincének állagát, hanem megfertőzi az életbenmaradottak nagy számát. A ragályos tudóbetegség és venerikus betegségek nagyobb veszéllyel fenyegetik a magyar állam életét, mint maga a háboru. E veszedelmekkel szembe fordulni az állam és társadalom kötelessége.

A fertőző betegséggel sújtott katonákat nem szabad családjukhoz hazazöngeni, mert a venerikus vagy tudóvesz fertőzésnek veszedelme növekszik az inficiált egyén családi életében. Nagy előkészítéssel, az állam és társadalom erőinek egyesítésével kell megtenni óvintézkedéseinket. A betegeket kórházak, szanatóriumok, üdülőházakba kell elhelyezni, gyógyítani, ápolni és a beteg szervezeti ellenálló képességét fejleszteni. Fel kell őket világosítani a veszedelméről, mely általuk a családot és nemzetet fenyegeti, és meg kell tanítani őket az ésszerű életre, az abszolút tisztaságra és ápoltságra, az óvó intézkedésekre és ezek aztán térjenek haza övéikhez, ha személyes óvintézkedésük által bizonyos mértékben kezességet nyújtanak a betegség leküzdésére és a fertőzés elkerülésére. Az állam és társadalom feladata, hogy a családokat már most felvilá-

gosítsa és kellő módon kitanítsa a prophylascis minden módjaira. A jótékonyági intézményeknek, iskoláknak, jelképeknek már most kell e munkát megkezdeniök. Mindennapi késedelem mielőbbi életét és testi épségét veszélyezteti. Csonka, vak és béma vilézeink részvételt keltenek szívünkben, de ők a magyarság erejére és továbbfejlődésére káros befolyással nem lesznek. Egészséges vért, büszke öntudatot örökölnék tőlük az utódok, ezért lehetővé kell tenni, hogy rokkant vilézek gazdasági helyzete oly módon rendeződjék, hogy a család-alapítás részükre nagy nehézségekkel ne járjon.

Bizunk magyar nőink szellemének nemes lelkének emelkedettségében, hogy e rokkant hősök általuk kárpótolva lesznek a hazáért szenvedett minden fájdalomért. E házassági szövetségeket állam és társadalom jól fogott érdekeiben fogja lehetővé tenni. Sajnos, sokkal nagyobb contingenst szolgáltat a tudóbetegség és venerikus betegséggel sújtottak száma. Es e betegségek nagy foku fertőző képessége mint nemzeti veszedelem lebeg jövő életünk felett. To be or noth to be, = lenni vagy nem lenni! Ez itt a kérdés. Ha e szerencsétlenek hazatérnek családjuk körébe, olyan fahoz fog hasonlítani nemzetünk, melynek koronája zöld, ágai ég felé törnek — de törzsebe léleg fészkelte meg magát, mely gondoskodik, hogy „a fa ne nőjön az égig.” Az új hajások csenevésznek lesznek, s a fa, mi lesz a fával?! Erre gondolni se merünk. Sorompóba kell lépni az etikának, paedagogiának és társadalomnak. Az orvosi tudomány egymagában itt nem segít. Gazdasági, társadalmi és államéletünket fenyegeti veszély. Utódaink elcsenevészése államéletünknek, a magyarság integritásának halálát jelentené!

Ellenségeinket megismertük s a világháboru megmutatta, hogy a magyarság egyedül áll, önerejére támaszkodhatik csak, és ez erő a magyarság számában, fizikai erejében gyökerezik.

Természetszerűleg csoportosul e fizikai erő fokozása köré a többtermelés kérdése.

„Többtermelés!” Ez gazdasági életünk jelzavaként visszhangzik az országban. Ahol a halál oly gazdagon aratott 4 év alatt a magyarság legértékesebb rétegében, hiszen a nemzet színe-virága-dílt korai sírjába — ott a nemzet fennállásának biztosítására is ki kell adni a jelszót: többtermelés a fajfenntartás szempontjából!

Az átkos „egyke” rendszer megboszulta magát. Bűnös szülők, kik egyellenfiukat küldték a harctérre, Canossába járhatnak, de feloldást, vigaszt nem nyernek. Finom lélektani élelésítés se kell ahhoz, hogy jövő államéletünk biztosítékát felismerjük abban a tényben, hogy Magyarország minden részét magyar emberrel kell benépesíteni. Fiaink hősi halála által nemcsak a saját értékes életünk szellemi és fizikai munkaproductumaik veszték el az országra nevezte, hanem egy egész még meg nem született generatio szállt velük sírba.

A szellemi és fizikai munkák teljesítése így nagyrészen a nőkre hárulik. Az elnyomatás alatt a női lélekben felhalmozódott az életenergia, mely a felszabadulás folytán most tért nyer. A kultúrtörténelme adatai bizonyítják, hogy ez életenergiát a nők kelően fel is tudják használni a haladás előnyére. A már felébredt öntudat nem fog késlekedni, hogy hatalmáról, képességeiről bizonyítékot nyújtson. Az ember, így a nő is egy elválaszthatlan egész. Az egyik tekintetben való előhaladása az összes többit is érinti, és azok javára is szolgál. Az egyén megbecsülése, a nélkülözhetetlen életszükségletek biztosítása, az ebből származó fellendülések és complicatiók és még sok más tényező egymásra hatásának és közreműködésének eredménye — a férfi erő hiánya mellett is — a nők által fogja a haladást biztosítani. A nő és férfi testi és szellemi tulajdonságai párhu-

zamosan és egymást keresztezve fejlődtek, egyformán arra a célra törekedve, hogy az ember egyéni, személyes, kütönös sajátosságait kifejezésre juttassák. Az emberi történet őskori fejlődéséhez kell visszatérnünk, ha azt a mély összefüggést megérteni akarjuk, mely a két nem testi és szellemi fejlődése között áll. Ez tette képessé az embert a gondolkodásra, a gépek és természeti erők felhasználására, az egészség ápolására.

Azon szembetűnő különbség, mely az embereknek az anyag és szellem között fenn áll, s melyet már a primitív ember is felismert, örök éberségre készíteti az embert. A materialis szükségletek kielégítése szembe helyezkedik a szellemi élettel. A kultúra feladata, hogy ez ellenlétes érdekeket harmóniába hozza. Ezen alapozik az ifjuság nevelése!

A mértéktelenség mindent megsemmisít, a miből a sziv és lelek táplálkozik.

Mindaz a labirintyszerűleg visszakapcsolódó, egymáshozható okozati tényező elvezet minket az emberiség egyetlen legnagyobb feladatához: az utódok neveléséhez. Így kapcsolódik be az államélet feltételeibe a gyermeknevelés és a szaporodás fokozásának feladata.

Mindaz, ami az egyén életére, fejlődésére és gyarapítására okvetlenül szükséges, államérdeket is szolgál. Az emberi nem meglevő nagy javainak biztosítása és továbbfejlesztése az utódok életrevalóságában fekszik.

Előtérbe lépett a háboru folytán a fejlődést gátló okok legnagyobbika: az utódok létrehozására hivatott agresszív elem nagy számbeli megsemmisülése.

A természetes szaporodás helyébe az észnek uralkodó, hatalmas előtérbe nyomulása fogja biztosítani a magyarság fennállását, és kulturális fejlődését. Az agynak és a szellemi értékeknek előnyomulása mellé szükség van a finomabb lelki sajátosságokra, melyet a nő intenzív, mélyebb kedélyvilága fog a küzdelemben önteni.

A jövő új evangéliuma: a gyermek! A társadalom mai fejlettsége és későbbi kialakulása le fogja dönteni a szivtelen önzés által felállított korlátokat, mely gyermek és gyermek között különbséget tesz. A gyermek a földi javak legértékesebbje, a természet legszebb produktuma. Isteni ajándék. Megfejtethlen rejtély. Hogy emberek által gigondolt törvényes formák között nyert-e életet ez új emberi lény? ez nem befolyásolhatja a gyermek jelentőségét. Ha a formák elavultak, s a kultúra haladása által változásra szorulnak, ugyanaz az emberi elme, mely megokolta azokat, meg is változtathatja.

Minden gyermek világhozataláért egyenlően felelős két egyed: az apa és anya. E felelősséget nem oldhatja fel a törvénytelen viszony. Nem felháborító rendelkezés-e a törvénynek, hogy a társadalmi rend megsértésével fogamzott gyermek apja teljesen felelősségmentes maradjon, a hatalmas „erős nem” képviselője, ki az agresszív elemet képviseli, és a „gyengébb nem” a passzivitás képviselője viselje az összes terheket? Ilyen törvényt csak férfiak hozhattak a nők rovására. Mig a férfi agresszív szerepe a gyermek világrajövetelében alig pár perc, a nő 9 hónapig egyedül gyenge fizikumával tartja életben a földre kívánczót lényt, s aztán ismét hónapokig öntéstől táplálja. És a természet e berendezése mellett a férfi a törvénytelen formák között született gyermek anyagi ellátását, nevelését az anyára hárítja — a törvény védelme alatt. Ezek hamis igazságok. A társadalmi rend megsértése a férfira sújtson szigorubbán, miután a természet az anyasággal járó minden szenvedést a nőre hárította. A gyermek, e küzdelem ártatlan gyümölcse ne szenvedjen, hanem törvényes, egyenjogu tagja legyen a társadalomnak. A törvénytelen gyermekek közül került ki eddig a go-

"PAX"

Antnicotin-

HYGIENIKUS SZIVARKAHÜVELYEK!

Sajnálattal tudatjuk a T. cigarettázó urakkal, hogy minden-nemü anyag roppant megdráuzulása folytán kénytelenek voltunk a nagy doboznak árát egy harmaddal felelneni.

VÉD- JEGY

I KÖNYVECSKE (sodorni való) „PAX” CIGARETTAPAPIR ÁRA 20 FILLÉR. PAX-TALLALAT.

noszlevők contingense. Pedig sok ily parazita ereiben hercegi, fejedelmi vér folyik!

E gyermekek törvényesítése általánosságban — nemcsak a hősi halált halt katonák gyermekei — sürgős feladata az államnak, hogy a „gyengébb nem” és a gyermekek ellen elkövetett bünt jövötege. Ily módon értékesíthetjük az eddig pusztulásra ítélt sok kicsiny életet. Svédországban, 1734. óta törvény, hogy ha a menyasszony gyermekének a völegény a természetes apja, ez esetben a köztük fennálló viszony már törvényes házasság. A nő házastársnak nyilváníttatik és a törvényes asszony összes jogait élvezi.

El kell törölni a megszegyenítő paragrafust, mely az ellenséggel, a hadifoglyokkal szőtt viszony következtében életre kívánczó gyermekek anyját megbélyegzi.

A vérkeverés a világ fennállásának alapfeltétele. Az őskor történetében épen úgy a legujabb korig a természet erőinek akaratából úgy a népvándorlások, mint a megülő háborúk természetes következménye volt a vérkeverés. A természet gondoskodása ez az utódok érdekében. Azoknál a néptörzseknel, melyek helyhez kötöttek, a népvándorlás és a háboru testi és szellemi fejlődésüket elő nem mozdíthatta, ott a férfiak az utazóknak, az idegeneknek ajánlják fel asszonyaikat, mint pl. Tibet lakóinál és Ausztrália egyes néptörzseinél mai napig is szokás. Őseinknél a nőrablás ugyanezenen célt szolgált. Az évszázadokon át önmagukba házasságú népek elcsenevészednek. Ugyanezt mutatják a rokonházasságok.

A vérkeverés a háboru természetszerű következménye. Nagy igazságtalanságot követ el a társadalom önmaga ellen, midőn ez objektív kérdés elbírálásául nem helyezi azt a megillető alapra és az elfoglaltság szemüvegén át nézve mondja ki ítéletét. A szerelem a szellemi művelődés produktuma. Az alacsonyabb néposztályok szerelmi élete e fejlődés magaslatára még nem jutott el, s így nemi életük öntudatlanul szolgálja a fajfenntartás céljait, látszólag szolgálja öncélakat, melyek csak ő reá, az egyénre tartoznak. De a természet bölcs rendelkezése folytán jelentőségében a kulturált előmozdító egyed élettani funkciója az egész. És objektív értékét eltagadni rövidlátás volna. Abszolválja tehát a társadalom e homályban rejtőző büns anyákat, és tegye lehetővé, hogy magzataikat egészen tisztán hozza világra, mint a magyarság fennállásának értékes biztosítékát. Ha ily szempontból tekintjük a vérkeverés folytán csirában levő életet, a természet bölcs rendelkezésének lényegét és szellemét tökéletesen és közvetlenül megértjük. A természet nem engedi magát a mi társadalmi rendünk által bekélyöbe verni. Az elnyomás következtében előáll a corruptio és büns manipulációk által csirájában fojlik el az új életet. Büntető codexünk sokkal inkább hivatott a társadalom ferdéségeit üldözni mint az ezekből származó kényszerbűnöket. Ahogy lehetővé tesszük a rokkantak családalapítását, törvényesítjük a házasságon kívül született gyermekeket, sanccionáljuk a vérkeverést, még nem tettünk eleget a fajszaporítás, a többtermelés feladatának.

Olyan gazdasági helyzetet kell teremteni a fajfenntartásra képes egyedeknek, mely a házasságkötést kívánatosá és lehetővé tegye. Az aglegény-typus, mint a társadalmi erkölcsre káros elem, kiközösíttessék. Bizonyára nem akad hívőre az a feltevés, hogy az aglegények nőgyűlöletből tartózkodnak a házasságtól, és asceta életet élnek. Ellenkezőleg! Az aglegény hasonló a tengeri kalózhoz, állandóan lesben áll, hogy a más kincsből rabolhasson. Amolyan lelketlen don Juan típusok, kik felelősség nélkül élvezik a szerelem, s az ebből reájuk háruló terhet a nő, esetleg más férj vállára rakják. A most életbe lépő aglegény-adó korántsem kárpótolja a megsértett társadalmi

rendet az aglegények gerázdalkodásáért. Szigorubb, terheesebb rendszabályokra van szükség.

Törvény szentesítse mindazop viszonyt, hol házasságon kívül új élet fogantatott.

Minden korlátot, mely torlaszként nyulik a társadalmi haladás útjába, óvatos kézzel el kell hárítani. Minden pótló ok, mely a fajfenntartás követelményeit tiltott utra tereli: erkölcselen. Nem bocsátkozhatom ez állítás megokolásába, és e kérdést nem világíthatom meg kellően.

A katonatisztek cautiója és a maig fennálló coelibatus állnak e kérdések középpontjában. Az tisztán áll előttünk, hogy az egész emberiségnek folyton továbbható köztulajdona a természet törvényén alapuló hajtóerő; a fajfenntartás ösztöne, mely győzedelmesen halad előre törvények, szabályok, társadalmi korlátok dacára. A társadalom és állam kötelessége, hogy ez államfenntartó erőt olyan irányba terelje, mely az erkölcsnek, az állam érdekeinek legjobban megfelel. Ez által szabja meg a földre kívánczó új emberélet irányát.

És minden társadalmi rendű és rangú egyén törvény szerint is felelős legyen a vérből származott új életért.

Semmiféle avult törvény és szabály ne szolgálhasson takaróul titkolt bűnöknek, ne mentsen fel egyetlen egyedet sem a gyermek felnevelésének kötelessége alól.

Az igazság világossága be fog hatolni a legkényesebb, legtitkoltabb rejtekekbe.

Ez a fejlődési processus el nem kerülhető.

Midőn a „többtermelés” lehetőségét megvilágítani kívánom, s a gyermekét már csirájában a társadalom és állam védelmébe ajánlom rá kell mutatnom, miként kell az új életet a nemzet számára meg is tartanunk.

A gyermek életszüksége egyetlen szóban összefoglalható: a tej.

A háborus gazdasági válság majdnem ismeretlen fogalomná tette számunkra a tejet. Minden preventív intézkedés teljesen meddő, ha a lápláló anya és csecsemő számára nem biztosíthatjuk létük egyetlen alapfeltételét: a tejet. A nagybirtokok tulajdonosaira kell az államnak olyan irányú befolyást gyakorolnia, hogy a városokat tejjel ellássák. A falu népe könnyebben hozzájut a tejhez. De a város, hol a legtöbb gyermek lát napvilágot, teljesen nélkülözi az életelixirt. Így a gyermek vagy csecsemő korában elpusztul, vagy csenevész, a társadalomra nézve értéktelen, sőt káros egyedé válik, hogy a belegek és öröklés által terhettek számát szaporítsa.

Nem szabad tért engedni a káros spekulációnak. Amely város határában egy nagy uradalom terpeszkedik, elveszi a nép elől a földszerzés lehetőségét, ennek ellenében köteleztesse arra, hogy bármily áldozat árán is, de tehenészetet tartson fenn, és a gyermekeket, szoptató anyákat tejjel ellássa. A vagyon nem azért jutott egyesek kezére, hogy a nemzet válságos óráiban önérdelket szolgáljon és a háborús meggazdagodást előmozdítsa, hanem áldozatokra kötelez, ha ez a vagyon megcsorbulásával járna is.

Az ész és tapasztalatok által nyújtott védelmi eszközöket kell felállítanunk a válság óráiban, mikor a lét vagy nem lét kérdése előtt állunk, s midőn a szenvedélyek kohójában forr, lázong minden emberi indulat és mistikus homályba van burkolva, hogy melyik fog onét győztesen kikerülni?!

Ezeknek a kérdéseknek ma annál nagyobb jelentőségük van, mert az egész élet a szocializmus által felkeltett izgalomból áll.

A viszás feszültség abba az állapotba jutálja az irányító tényezőket, hogy a megoldást önmagukban, saját előrelátásukban, okos és célszerű áldozatkészségükben keressék.

Az igazság világossága sugározza be a vezetők munkáját. — hatoljon be a családok életébe, az iskolák komályába.

Neveljük az ifjuságot az életre és az életnek. Ha a gyermek megismeri hivatását, eltűnik a szokatlanság nimbusza, ami a titokzatoság varázsa által tiltott utakra tereli fantáziáját. Az altruizmusért küzdő társadalom ismerete felkelti és gyarapítja az ifjuságot a közjó kérdései iránt való érdeklődését.

A szervezeti elemektől erővel uralkodó természeti erők megismeretése, az ésszel, az értelemnek minden uralkodó, hatalmas fejlődése, melyek a természeti ösztönöknek helyes irányt szabnak; az ember testi és szellemi fejlődésének alapköve. Ez a fejlődés az értelem munkája.

Az állam fennállása és továbbfejlődése úgy a legmagasabb, mint a legalacsonyabb osztály socialis érdeke. Minden egyén, bármily jelentektelen legyen is, socialis munkájával hivatva van az államélet fejlesztésére. Azért ne gondolja senki, hogy legegényebb legkisebb ténykedése nem esik a köz szempontjából elbírálás alá. Tartsa mindenki szem előtt, hogy a ki kötelességeinek megfelel, aki parányi jót cselekszik a köz javára, az emberiségnek nagy szolgálatakat tesz!

A balatoni fürdők ellátása.

(Befejező közlemény.)

A fürdőző közönségnek fogalma sincs arról az erőfeszítésről, amelyet kifejtettek azok, akik az élelmezés kérdésével a Balaton mellett ez idén foglalkoztak. Igényes és beteg emberek, meg gyermekek szükségletének kielégítéséről kellett a lehetőség szerint gondoskodni és megakadályozni minden visszaélést. Vagyis, hogy a különleges élelmiszerek oda juthassanak, ahova őket szántuk.

Az esztendő tapasztalataiból meggyőződöttünk arról, hogy fürdővidékenként okvetlen szükséges az élelmeszerrel való ellátást megszerveznünk. Nem szabad azt esélyektől, kapzsi törekvésektől függővé tennünk, hanem lehetőleg minden fürdőtulajdonosnak magának kell a dolog élére állani. Ne csak elhelyezett biztosítsunk a fürdővendégnek, hanem kifogástalan áron: kifogástalan élelmet is.

A szervezett élelmezés minden akadályt legyőz, minden nehézséget elhárít. Ha a Balaton élelmező intézményei teljes mértékben kifejlesztve, szolgálhatják volna a fürdőellátás ügyét és a kezdet nehézségeivel nem kellett volna megküzdeniük, könnyen és biztosan bonyolítottuk volna le a legnehezebb fürdőidény ellátását is mert a szervezett erőt ma a legjobban megbecsüljük és méltányoljuk törekvéseit.

Azt az érdekes jelenséget fel kell említenem, amit Balatonfürdőden tapasztaltunk. Az egész vidék az idén nem termelt mást, csak szőlőt és gyümölcsöt. Minden mást elperzselt a rettenetes forróság. Aki tehát máskor zöldséget, fűszereket, káposzta-félélt eladott, az az idén vételre szorult. A balatoni élelmező szövetkezet vagyon számára hozott káposztát, sárgarépat, petrezselymet, kekrekrépat, hagymát, stb. Szerzett nagymennyiségű szénét és fát. Az a körülmény, hogy egész nagy vidéken sehol másutt nem voltak ezek a közszükségleti cikkek kaphatók, mint a szövetkezetnél, a családok százait bírta rá arra, hogy a szövetkezetbe belépjének. De amire rákaptam mutatni az az, hogy a helybeli és vidéki kereskedők, akik pedig halalos versenytársat látnak minden szövetkezetben, kérvényekben fordultak a szövetkezet igazgatóságához, hogy őket a szövetkezetbe tagul felvegyék és ez uton élelmeszerhez meg közelítőhöz hozzájuthassanak. Ha az a hatalmas szövetkezeti intézmény, amit létesíteni akartunk, már a háboru előtt megerősödhetett volna, egész bizonyosan állíthatom, hogy nagyon sok papirusz pusztulástól és aggodalomtól megmenekültünk volna.

Azt ajánlhatom a tapasztalataiból igen tiszt-

STERNBERG HARMONIKA
hangja nagyszerű!
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 60, saját palota.

Kitűnő hangu, háromváltós, acél-sarku. **K 80.**
Még finomabb, orgona hangu. **K 80.**
Kétsoros, 21 billentyűs, finom. **K 120.**
Rendelésnél a pénz előre beküldendő.

telt értekezlet, hogy minden fürdővidék elsőrendű kötelességének tartsa, hogy az élelmiszer ellátást kiépítse és a mai bizonytalan ellátást kiküszöbölje. Már az árszabályozás szempontjából is szükség van erre, mert ha árszabályozó nincs és az árak ötleteresen ugrálhatnak felfelé, bizony nem tehermenthetjük meg azt az idegenforgalmat, mely vágyként előtűnik lebeg. Ez a világháború megmutatta, hogy a világon nincsen hatalmasabb kérdés, mint a gyomorkérdés. Tehát ha megakarjuk alapozni a magyar fürdők jövőjét, többet kell nyújtanunk, jobbat kell nyújtanunk és olcsóbban, mint az idegen helyen elérhető és akkor bizonyos, hogy soha nem lesz panaszunk az iránt, hogy fürdőink nem elég látogatottak.

Országos egyesületünk kérdőíveket küldött szét, hogy fürdőink legfontosabb szükségleti cikkeiről összeállítást készítsünk, és ennek alapján a közegészségügyi érdekekre is hivatkozással, kérésük az illetékes tényezőktől, hogy a szükségleti cikkeket kiutalványozzák. Ha a tervbe vett idegenforgalmi tanács már működne, ennek lenne hivatása, hogy a fürdőknek a céljaik előmozdításához szükséges anyagokat megszerezze. Most egyesületünkre hárul a feladat, hogy behatóbban foglalkozzék gazdasági kérdésekkel is, és igyekezzenek előteremteni, megszerezni a fürdők üzemviteléhez szükséges anyagokat és élelmi cikkeket. Az egyesületünkhöz beérkező iver bizonyossága szerint igen jelentékeny a szükséglet, de a magyar közegészségügyi és idegenforgalmi utján nyereség hatalmas nemzeti vagyon megérdemli, hogy fürdőügyünk méltányos elbírálásban részesüljön.

A beérkezett jelentésekhez kapcsolódó észrevételeken, mint vörösfonál húzódik át a központok ellen való panasz. Nincs más mód, minthogy a központok központja, a közlelmiszeri minisztérium külön elhatározását kérjük. És hogy a minisztérium, mely berendezkedett a különleges vállalatok és intézmények közvetlen ellátására, rendezkedjék be arra is, hogy a fürdőüzemet kiszolgálja. Mert tiszta dolog, hogy ígértészekkel, amikre a központok hajlandók, de amely a fürdőknek élelmiszert és anyagot nem ad, a fürdőüzemeket fenntartani nem lehet. A fürdőüzemek, természetüknek fogva különleges elbírálást követelnek. A gyakorlati megoldás szerintem az lenne, ha a közlelmiszeri minisztériumban külön osztály szerveztnék a szanatóriumok és fürdők ellátására és azután, amikor a nagy fürdőidény megindul, kirendeléseket kapjanak a Balaton, a Tatra és Erdély fürdői. A többi fürdő ügyét Budapestről intézhetné egy tisztviselő. Az áruszállítást vagy egyesületi, vagy szanatóriumi alapon lehetne elvégezni. Mi a Balatonnál a kettőt összekötjük. Az egyesületi szervezkedésben rejlik társadalmi erőt szolgálata állítjuk a szövetségi szervezkedésnek s közös igyekezettel vagyunk rajta a nehéz kérdés helyes megoldásán. A vármegyékre ebben az esztendőben már nem igen támaszkodhatunk, mert a vármegyei készletek oly csekélyek, hogy ebből fürdőknek élelmiszert lehetetlen beszerezni.

A beérkezett jegyzéken levő szükségletet tanulmányozva látjuk, hogy Pöstyén maga több szükségletet jelentett be, mint a többi 29 összesen, kiktől az iv kitöltve érkezett. És azt látom, hogy az iver nagyon találomra lettek kiállítva és azok nem a valódi szükségletet tüntetik fel.

Két legfontosabb cikk: a liszt és kukor. Ha ezekkel rendbe vagyunk, a többivel könnyebben meg tudunk birkózni.

Nagy nehézséget okozott a burgonyabeszerezés az elmúlt esztendőben. Félix fürdő panaszolja, hogy sikerült 3 vagon burgonyát vásárolnia. A burgonya központ azzal tagadta meg a szállítási igazolvány kiadását, hogy a fennálló rendelkezések értelmében a megye tartozik a fürdőt ellátni. A megye persze nem adott, mert nem volt. A Balatoni Szövetség is vásárolt Tolnában 2 vagon burgonyát, de a burgonyaközpont szállítási igazolványt nem adott. Ellenben utalványoztak Szabolcsban és Nyírtamegyében kettőt összesen 200 mázsa helyett 50 mázsa burgonyát, mi aztán megérkezett októberben.

Stubnya panaszolja, hogy a hatóság liszttel nem elégítette ki. E tekintetben a Balaton fürdőit a vármegye a Balatoni Szövetség erőteljes állásfoglalására kisegítették. Baif fürdő is panaszolja, hogy lisztet és kukorát a helyhiányosság nem adott. Ujvárfürdőt viszont kiemeli a hatósági támogatást, de megállapítja, hogy az átengedett mennyiség elegendő nem volt.

Az élelmiszerek beszerzése körüli főbb nehézségek a következőkben voltak:

A burgonyakiosztásnál a multban nagy hiba volt az, hogy a Burgonyaközpont igen távolfekvő helyekről utalta ki az árut. Ebbeli felszólalásunk tavaly eredménytelen maradt és még akkor sem kaptunk közelről árut, ha idejében figyelmeztettük a központot arra, hogy környékünkön hol van burgonya rekvirálva. A távolból való szállításnak nem csak a lebonyolítás nehézsége, a vasutak felesleges igénybevétele és nagyobb költség volt hátránya, hanem az is, hogy a tavalyi kemény tél miatt teljes 3 hónapon át nem lehetett burgonyához jutnunk, éppen abban az időben, amikor a legnagyobb szükség lett volna rá.

Hüvelyesek. Ezt az élelmiszer-csoportot ez idén mindeddig még csak mutatóba nem kaptunk, pedig teljes lehetetlenség, hogy a téli hónapokon átvergődhessünk hüvelyesek nélkül.

Zöldség- és főzelékféle miatt — kimondhatatlan küzdelmeket kellett vívni a lefolyt nyáron. Nemcsak az volt a baj, hogy nem lehetett elegendő mennyiségű árut kapni, hanem tetézte azt még az a körülmény is, hogy az általunk lekötött főzelékféle a hatóság elfoglalta. Elismertük, hogy a hatóság is kényszerhelyzetben volt, amidőn a fürdőn kívüli lakosságról ilymódon akart gondoskodni, mindazonáltal a legnagyobb nehézségbe sodortattunk az által, hogy mi még a csekély biztosított mennyiséget sem kaphattuk meg hiánytalanul. A pótlásról való gondoskodást viszont az akadályozta, hogy ahol nagyobb mennyiségű zöldség- és főzelékféle volt, az a főváros részére le volt foglalva; egyes gazdáknál pedig a törvényesen megszabott árak mellett jóformán lehetetlen volt vásárolni.

Kivánatos volna tehát, hogy alap elvül állítassék fel az, hogy burgonya csakis a közvetlen környékről utaltassék ki. Ha pedig a környéken nincs, akkor is a lehető legközelebb fekvő áru vétessék figyelembe.

A hüvelyesekre vonatkozólag pedig az Országos Közlelmiszeri hivatal állapítson meg bizonyos fejkvótát.

Mielőtt határozott állást foglalnánk a tekintetben, hogy a magyar fürdők részére mily összegű anyagot kérünk, elvi kérdésként kellene tisztázni azt, hogy a közlelmiszeri hivatal akar-e és ha igen, minő formában segíteni? Szerintem legjobb lenne nyitott kérdésként hagyni a szükségletet az egyes fürdőkre nézve. Ezzel szemben a statisztikai adatok alapján az ország összes fürdőire nézve kellene megállapítani, hogy egyösszegben mik a szükségletek? Ennek a mennyiségnek a terhére történhetnének azután kiutalások. Nézetem szerint legjobb, ha az idegenforgalmi intézmények állítják össze a valódi szükségletet. Másként nem találok a kérdést megoldhatónak azért sem, mert magyar lomposágából sok fürdő annyira sem törődik a dolgaival, hogy kimutatást készítené. Régi szokásunk nekünk az, hogy csak a terített asztalhoz szerez a magyar letűni. Nekünk pedig gondoskodnunk kell minden fürdőről, igazságos alapon és akkor nem lesz baj. Tudnunk kell, hogy mit kapunk a fürdők részére, hogy azután azt szétszathassuk. És ha látjuk, hogy az elég nem lesz, pótló anyagokról való gondoskodással kell törekednünk arra, hogy hiányosság ne legyen. A közlelmiszeri hivatal kiküldött tisztviselői azért kellenének tulajdonképpen, hogy a jelenségek alapján igazolják az előterjesztések helyes voltát és azonnal legyen intézkedés. A legnagyobb bajok ugyanis abból származnak, hogy minden intézkedés megkésik. Addig küldözgetik a kérelmeket igazolás végett egyik helyről a másikra, amíg tiszta dolog, hogy elkísik. Igérettel pedig fürdőüzemeket fenn nem tarthatunk. Ha kevés élelmiszert kapunk is, kell tudnunk mi az a kevés, még pedig idejében, nehogy a magyar fürdőüzemek bizonytalanságban nyissák meg az idejüket.

A magyar fürdőkre egész a legutolsó időkig senki ügyet sem vett, azok anyagi felemelésével senki nem törődött. Pedig ha a magyar fürdőügy már korábban a fontos állami feladatok közé soroztatott volna, ma másként volnának berendezve fürdőüzemeink. Nem volnának annyira szegényesek. Az állami támogatás nyomába lépett volna a magán tevékenység és a jó elhelyezést kereső tőke is bővebben adta volna a beruházásra szükséges pénzt.

Tudomásom szerint háromszáz körül van a nyilvántartott magyar fürdők száma. Ezek között nincs harminc, mely a fürdők összes kényelmé-

vel és berendezkedésével dicsekedhetnek. Akkor tehát, a mikor — mint most, — az érdeklődés nagyarányokban fordul fürdőink felé és a nagy vezető bankok végre nehéz milliókat kezdenek elhelyezni, remélve a magyar idegenforgalom és fürdőügy ujjáéledését, meg kell szerezni, ki kell eszközölni tudni mindazokat a szükségességeket, amelyekkel a fürdőüzemeket zavartalan módon fenn tarthatjuk és fejlődésüket biztosíthatjuk, Tisztelettel javalom ezért, bizza meg az igen tisztelt értekezlet az Országos Balneológiai Egyesület elnökségét; állítsa össze fürdővidékek szerint a szükségleteket, azután a legfőbb intéző körökhöz küldöttéssel vezessen és minden egyéb eszközt és módot tegyen meg arra nézve, hogy a hatalmas mértékben neki lendült magyar fürdők jogos igényei a lehetőség keretében kielégítést nyerjenek.

Határozati javaslatom a következő:

Kérjük fel a közlelmiszeri minisztériumot arra, hogy a mint berendezkedett a különleges vállalatok és intézményeknek közvetlen ellátására, rendezkedjék be arra is, hogy a fürdőüzemeket kiszolgálja. Szerveztesse külön ügyosztályt a szanatóriumok és fürdők ellátására, s amidőn a nagy fürdőidény megindul — külön kirendeltséget kapjanak a Tatra, a Balaton és Erdély fürdői. A többi fürdő ügyét a központból intézhetné egy tisztviselő.

Alakíttassanak meg vidékenként az élelmiszeri szövetkezetek.

Ajánlom megvitatásra és elfogadásra.

Veszprém, 1918. január hó 3-án.

Dr. Övári Ferenc.

Termeljünk nyersanyagot a textil ipari cikkek gyártásához.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület nemzetgazdasági szempontból igen fontos akció szervezésére vállalkozott. Az akció célja Veszprémvármegye területén meghonosítani a csalántermelést. Igazán furcsán hangzik, hogy ezt a mindenki által ismert gyömnövényt a kultur-növények sorába akarja az egyesület előléptetni, de a háború megtanította az emberiséget arra, hogy sok olyan dologgal foglalkozzék ma, amire a multban nem is gondoltak Magyarországon, csak most fedezték fel, hogy ez a jelentéktelen gyom, a csalán, mily hasznos kultur-növény is lehet. Németországban már réges-régen tudják, hogy a csalán nagy jelentőségű tényezője a textil iparnak. A textil ipar pedig igen fontos tényező közgazdaságunkban, mert a külföldről importált textil ipari nyersanyagokért u. m. a pamut és juttáért évenként sok-sok millió korona vándorolt ki hazánkól idegen országokba.

Ma, pamutot és juttát nem importálhatunk. Len és kendertermelésünk már csak a vetőmag hiány miatt is alig kultiválható. Ennek következtében egyedül a csalántermeléssel érhetjük el azt, hogy vásznat, zsákszövetet és egyéb textil ipari cikkeket a külföldi kegyelme nélkül termelhesünk. Nem csak most, hanem a jövőben is fontos gazdasági tényező lesz a csalántermelés, mert ha magunk előállítjuk a textil ipari cikkek gyártásához szükséges nyersanyagot, úgy a jövőben sem kell évenként ezekért a cikkekért 100 és 100 millió koronát a külföldnek adunk, megszűnik az import, aranyunk itthon marad, még exportra is termelhetünk és így javul a valutánk. Erre pedig a háború után nagy szükségünk lesz.

A vármegyei gazdasági egyesület, mikor a csalántermelésre buzdítja a gazdákat, a haza és a magyar gazdaságszolgálat iránti kötelességét is teljesíti, de a mellett a gazdaságszolgálat érdekét szolgálja. Ezt a növényt mindentűn lehet termelni, megterem a vizes mocsaras réteken, beárnyékolja az erdő melletti talajokat, parlagon heverő erdei tisztásokon, tehát a talajban nem válogató. A csalántermeléssel sok ezer hold olyan földet hasznosíthatunk, a mely eddig parlagon hevert, hasznát nem hozott a gazdának.

Termesztése igen egyszerű, kezelése kevés munkát igényel. Az első vetés után 10—15 évig önmagától nő és mint hogy nem mélyen gyökerező növény, ha szükség van rá, könnyen ki is irtható.

Ami az értékerítését illeti, elsőrangú hasznát biztosít a gazdának. Kat. holdanként 80—100 mm. csalán nyerhető száritott állapotban. A Magyar Csalántermelő és Feldolgozó R.-T. a vármegyei gazdasági egyesülettel kötött megállapodás szerint a csalánkoróért száritott állapotban mm.-ként 10 kor.-nát fizet. Ha ma egy kat. hold föld jövedelme kevés munkával, csekély befektetéssel 800—1000 korona, evel a haszonnal meg lehet elégedve a gazda!

A csalántermelésre vállalkozó birtokosoknak és bérlőknek teljesen ingyen adja a vetőmagot a Csalántermelő és feldolgozó rt. Minthogy a csalán tavasszal és ősszel vethető s hogy már az idén a csalánvetés márciusban megtörténhessék, kívánatos, hogy a vállalkozó gazdák mielőbb bejelentésük termelési szándékukat, már csak azért is, mert a hadügyi kormány utalja ki a szükséges vetőmagot, így a Magyar Csalántermelő és Feldolgozó R.-T.-nak idejében jelentést kell tennie, hogy Veszprémmegye területén hány hold csalánvetéshez kell vetőmag?

Veszprémmegyében a csalántermelési akció szervezésének élén dr. Rainprecht Antal főispán, dr. Magyar Károly gazd. egyesületi elnök, dr. Bibó Károly és Holitscher Károly egyesületi alelnök, dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő dr. Komjáthy László polgármester és Kajdacsy Endre gazd. egyesületi igazgató állanak. A Magyar Csalántermelő és Feldolgozó rt. képviselőjében Wiener Jenő gyárigazgató dolgozik nagy erővel a szervezés munkáján.

A vármegyei gazdasági egyesület elnöksége február hó 11-én délután külön gazdaértekezletet fog összehívni a csalántermelés megszervezése érdekében, amely értekezletre az egyesület minden gazdát szívesen lát. Ezen az értekezleten nagyon kívánatos, hogy a gazdák már bejelentésük hány holdon fognak csalánt termelni, szükséges ez, mint már fentebb említettük a vetőmag beszerzése céljából.

A csalántermelésre vonatkozólag minden részletes felvilágosítást megad a Vármegyei gazdasági egyesület igazgatója az érdeklődőknek.

HIREK.

— **A király Budapesten.** Ő Felsége a király pénteken reggel Budapestre érkezett, s a budai várpalotájában vezető politikusainkat fogadta kihallgatáson. A mostani királyi kihallgatások a Wekerle kormány újjalakításával állanak kapcsolatban.

— **Személyi hír.** Jankovich-Bésán Endre gróf közéleti miniszteri megbízott szerdán éjjel Lepsény felől különvonattal Veszprémbe érkezett s Rainprecht Antal dr. főispánnal az éj folyamán hosszas megbeszéléseket folytatott Jankovich-Bésán Endre gróf másnap, csütörtökön elutazott Veszprémből.

— **Rott Nándor dr. előadása.** Megkésve kaptuk a következő tudósítást: Rott Nándor dr. megyéspüspök folyó hó 13-án az angol kisasszonyok Sancta Maria nevelőintézetében kistermében előkelő, meghívott házigyűlés előtt előadást tartott a női társadalmi mozgalmakról. A megyéspüspök nagy érdeklődéssel hallgató előadásában megemlékezett az általános női mozgalmakról s ezeknek általános ismertetése után hosszabban érintkezett a nők mai társadalmi helyzetéről, melyen épen a világháború sokat változtatott, amennyiben

a családfő és a férfi erőik távollétében nemcsak a családi élet összes terhe és gondja nehezült a nőkre, hanem a hivatalok és gyárak örömmel foglalták le a női erőket. A nők oly alapos és nagy munkát végeztek, hogy csak tisztelettel adózhattunk. Beváltóságuk, érettségük, iskolázottságuk megérdemli, hogy a közpályákon is minél szélesebb körben érvényesüljenek. A köz- és a magánélet a nő számára is sok szociális kérdés hozott előtérbe, kell tehát, hogy a mi értékes nőintelligenciánk is vigye bele a nő mozgalmakba az ő finomlelkületét, vallásos világnézetét, értékes tartalmát, mert ezzel fognak nőmozgalmaink nemcsak fejlődni, de becsülésben, értékben erősödni is. Itt a Püspök Ur szélesalapon bemutatta azokat a fényesen bevált és eredményesen munkálkodó nőmozgalmakat (Nővédő Egyesületek, Szociális Missió Társulat, Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége, Katolikus Tisztviselőnők és Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége, Munkásnő egyesületek stb.) melyeknek hivatottsága, de jelentős munkássága is bizonyítja, mennyire nem helyes, hogy ha egyes irányzat a nők érdekeinek képviselőit kiszajátítani törekszik. A megyéspüspök előadása a jelenvolttakra igen nagy hatással volt, s nyomban megalakult a „Nőmozgalmak intéző bizottsága,” amely gondoskodni fog, hogy a nőkérdés egyes ágait fővárosi szakkiküldöttek időről időre ismertessék. Az előadásra helyszűke miatt kellett külön meghívókat küldeni.

— **Jankovich-Bésán Endre gróf újabb megbízatása.** A közéleti miniszteri vezetésével megbízott miniszter Jankovich-Bésán Endre gróf miniszteri meghatalmazott hatáskörét Tolna-, Zala- és Vasvármegyékre is kiterjesztette s egyúttal állandó helyettesül ezen vármegyékre nézve is Szeiberting Rezső dr.-t rendelte ki.

— **Jótékonycélú műkedvelő előadás.** A főispáni gyűlésnyel alap javára február 11-én a városi színházban helybeli urhölgyek és urak közreműködése mellett Drégely Gábornak „A kisasszony férje” című kitűnő darabja került előadásra. A szereplők neve már eleve biztosítja a teljes sikert. Az előadást a Korona szálloda éttermében piqu-nique követi a melynek ételműit a vidéki földbirtokos osztály szolgáltatja. Érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással dr. Tenclinger József kir. ügyész, dr. Fischer Miklós ügyvéd és dr. Porubszky Elemér vármegyei aljegyző. Már ez alkalommal is jelezzük, hogy február 4-ike előlt jegyek kibocsátva nem lesznek s azokra előjegyzések sem fogadtatnak el. Külön meghívók nem bocsátatnak ki.

— **Halálozás.** Felső-őri Cseresnyés László m. kir. honvédhuszár ezredes, a 3. honvédhuszár ezred parancsnoka, a III. oszt. Vaskorona rend lovagja, a katonai érdemkereszt tulajdonosa stb. a harctéren szerzett becsességében, hosszas szenvedés után, életének 49-ik évében, január hó 22-én Budapesten elhunyt. A megboldogult kinek halálával egy fényesnek ígérkező katonai karrier szakadt meg. Veszprémben a református templomban január hó 26-án délután történt megáldás után a veszprémi alsóvárosi temetőben lévő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra nagyszámú gyászoló közönség részvéte mellett. Halála a Cseresnyés, Hertelendy stb. családokat borította gyászba. Cseresnyés József dr. gyermekmenhelyi igazgató testvérét gyászolja.

— **Adományok a főispáni jótékony alapra.** A főispáni jótékony alapra 1918. jan. hó 18-tól 1918. jan. hó 25-ig befolyt önkéntes adományok: 488. számú nyugtatól a 647. számú nyugtáig 4830 K. Múlt számban közölt kimutatás szerint bevétel 8874 K 54 f. 1918. évben befolyt összesen 13704 K 54 f. 1917-ben segélyezésre fordítva 29044 K 26 f. Összes bevétel 1917—18. évben 42748 K 80 f.

— **Kirendelés.** A m. kir. igazságügyminiszter a veszprémi kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul Csákány Sándor, vizsgálóbírói állandó helyettesül Schätzler István veszprémi kir. törvényszéki bírákat rendelte ki.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Horváth László devocseri kir. járásbíró-sági jegyzőt a veszprémi kir. törvényszékhez hasonló minőségben áthelyezte.

— **Köszönet.** Dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő, a kulturának és a tanulóifjúságnak lelkes barátja, támogatója, a veszprémi állami polgári fiúiskola tanulóinak jutalmazására 65 koronát, a veszprémi iparostanonciskola tanulóinak jutalomdíjával pedig 40 koronát adományozott. Fogadja nagylelkű adományaiért mind a két intézet hálás köszönetét.

— **Veszprémmegyei Egyetértés cimen** Pápan új politikai újság jelent meg. Az új lapnak amely a kis gazdapárt programját vallja s vezető cikkében a kormány politikájának támogatását igéri, felelős szerkesztője Mohácsy Lajos dr. marcalgerelyi ev. lelkész az országos Kisgazdapárt alelnöke, aki kitűnő szónoki képessége és publicistikai tevékenysége révén már elismert tekintélyre tett szert.

— **Kecskeméthy Margit,** a Városi Zeneiskola igazgatónőjének halála híre dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő, a Városi Zeneiskola elnökéhez a következő részvénytárgyalatokat érkeztek:

„Veszprémvárosi Zeneiskola Elnökségének, Veszprém. A veszprémvárosi Zeneiskola felelhetetlen, nagyérdemű igazgatónőjének: egri Kecskeméthy Margit okl. zeneiskolai tanárnőnek elhunytá alkalmából fogadja az Elnökség igaz, mélységes részvétem kifejezését. Mindenkör át voltam halva a szép és nemes hivatás jelentőségétől, melyet az Igazgatónőnek az ifjúság erkölcsi és szellemi neveléséért, fejlődéséért lelkesedő és azt a valóság terén is oly eredményesen szolgáló igyokozete, ügybuzgalma és szaktudása városunk szerencséjére oly alapra helyezett, amelyen csak a megdicsőült Lélek nyomában kell munkálkodnunk, hogy a Bakony ez ősi városát, a zenei műveltség színpompájában saját értékünk és becsületünk növelésére — mint kis városok között talán egyedül álló példát — ország-világ színe előtt is ragyogtat-hassuk. A zene akkordja elhangzik, de lelki nemességét nevel és állandósít, — melyben Kecskeméthy Margitot feledni nem fogjuk soha! Kiváló tisztelettel dr. Rainprecht Antal főispán.”

„A veszprémvárosi Zeneiskola Elnöksége és Tanári kara méheretlen fájdalommal öszinte részvétellel osztozik: Ghimesy Mária főnöknő.”

„Ngs dr. Óvári Ferenc orsz. képviselő, urnak, Veszprém, Tisztelt Barátom! Mélységes megrendüléssel vettem a Veszprém városi Zeneiskola gyászjelentését, mely az intézet igazgatónőjének, Kecskeméthy Margitnak halálát adja tudunkra. Kecskeméthy Margitban mi is sokat veszítettünk; pontossága, buzgótsága és a Nemzeti Zenedéhez való ragaszkodása jellemezte a megboldogultat, mint oly erények, amelyek oly ritkák a mai kegyelet nélküli világban. És e mellett jó pályatársnő is volt, aki csak a barátságot és önzetlenséget ismerte. Mindezen erényei élénken élnek lelkemben, és mélységesen fájdalom elvesztését. Fogadd ezért tisztelt Barátom igaz részvétem öszinte kifejezését, a mely nemcsak az én részvétem, hanem a Nemzeti Zenedéé is. Egyszermind arra is kérek, tolmácsolj részvételünket a Veszprém városi zeneiskola tanári kara előtt is. Igaz tisztelettel Budapest, 1918. január 18. készséges híved: Gobbi Alajos s. k. kir. tanácsos, a Nemzeti Zenede főigazgatója.”

„A Veszprémvárosi Zeneiskolát a munkában fáradhatatlan a vezetésben kiváló, a tanításban és foglalkoztatásban szinte pótolhatatlan kedves igazgatójának, egri Kecskeméthy Margit urhölgynek váratlan elhunytával ért nagy veszteség a testvér intézmény, a veszprémi dal-egyesület kebelében is fájó részvételt váltott ki s azt a szomorú kötelességet hárítja rám, hogy Nagyszódom, mint a Zeneiskola Elnöke előtt ezen fájdalom részvételünkkel tolmácsa legyek. Szabad legyen egyúttal a magam részéről is részvétem kifejezésére jutalom gyermekem szíves részvételénélkül váratlan és korai elvesztése felett. Veszprém, 1918. I. 18. Kiváló tisztelettel Csajághy Károly kir. tszéki bíró, a veszprémi dalegységet elnöke.”

„A veszprémi zenekultúrát ért nagy csapás mélyen megrendített. Fogadják nevemben,

is igaz, mély és őszinte részvételemet Waldmann Rózsa államilag kép. okl. zenetanárnő.

A veszprémi róm. kath. főgimnázium, a veszprémi felső keresk. iskola és a veszprémi állami polgári fiú iskola igazgatói személyesen fejezték ki őszinte részvételüket a veszprémi zene kultúrát ért súlyos csapás felett.

— **Hadiárvák felvétele.** A Balatonszabadi gyermekszanatóriumban még több díjmentes hely betöltetlen. E helyre 4—14 éves szegegyensorsú hadiárvák díjmentesen vételnek föl és helyeztetnek el. Elsősorban Veszprém városi és megyei árvák vételnek figyelembe. Érdeklődők szívesen kapnak fölvilágosítást Óvári Ferenc dr. országgyűlési képviselő, elnöknel.

Szeiberling Mátyas.

Nem elégedhetünk meg annak a Hiob-hírnek egyszerű regisztrálásával, hogy Szeiberling Mátyas főgimnáziumi tornatanár, életének 73-ik évében visszaadta lelket Teremtőjének. Már magában véve az a hosszú idő is, hogy nyolc év híján felszázadot töltött a rögös és lövises nevelő-tanítói pályán, a legnagyobb tiszteletre méltó, hátha még valaki annyi hivallataggal és szeretettel tölti be állását, mint Szeiberling Mátyas! A hosszú negyvenkét év alatt részt vett a főgimnázium ifjusága majdnem minden országos és tanterületi tornaversenyen s mindenünnen diadal koszorúzottan tért vissza. Igen, mert stentori hangjával, vezényszavával, amelynek igazi katonás színezele volt, valóságosan átüllesztette fiait, akiknek lelkesítő beszédeivel szívükre kötötte, hogy az intézet hírnevéért győzni kell. De szerették is tanítványai, gyengén fejeztük ki magunkat: valóságosan rajongtak érte! Nevelő volt a szó legnemesebb értelmében. Lelkéből szerette ő is az ifuságot, amelyet atyai jószággal ölelt szívére s amelyet alkalmasszerűleg tartott hazafias beszédeivel forró hazaszeretetre is oktató. De egyébként is: viaszlagyságu szíve nyitva volt mindenki számára s a mikor jóízű humorával, amellyel minden keserűségen fölül tudott emelkedni, sokaknak vidám percekert szerzett, ugyanakkor könnybe lábadt két szeme a szenvedés, a szerencsétlenség látára, hallatára. S ennek a jó ember szívének is meg kellett hasadnia; haláltusa rövid volt, alig néhány percnyi vívódás után szenderült jobblétre! — Még ma is megilletődünk váratlan elköltözésén s emléktől lelkünkbe vésvé kérjük az igaz Birót, hintesse be angyalai által nyugvó helyét a siri béke örökzöld leveleivel. — Gyászba borult családját pedig fogadja a Boldogságos Szűz szent palástja alá, amely alatt minden vérző seb beheged, minden fájo szív meggyógyul! — Nagy részvét nyilvánult meg temetésén is. Ott láttuk Rauprecht Antal dr. főispánon és Rott Nándor püspökön kívül a város és vármegye vezető férfait és nagyszámú közönséget. Az elhunytban Szeiberling Rezső dr. vm. árvaszéki ülnök, a közéleti-mezési hivatal megbízottjának helyettese, édesatyját gyászolja. A beszentelésnél az ifjuság nevében egyik tanítványa, a sárnál pedig Babos Dezső kartársa mondott megható bucsu beszédet. (t. f.)

— **A rekvirálás eddigi eredménye.** Az utjabban elrendelt rekvirálás eredménye az egész vármegyében január 22-ig bezárólag a következő: buza: 835 mm., rozs: 796 mm., árpa: 241 mm., zab: 57 mm., tengeri: 244 mm., kétszeres: 28 mm., köles: 2 mm., liszt: 127 mm., hüvelyes: 73 mm.

— **A Dalegyesület közgyűlése.** A Veszprémi Dalegyesület a múlt vasárnap tartotta évi rendes közgyűlést a kir. törvényszék 48 számú szobájában Csajághy Károly kir. törvényszéki bíró elnöke alatt. Elnök a bejelentések során közölte, hogy Veszprém város képviselőtestülete a múlt évben 300 korona, folyó évre pedig 300 korona segélyt szavazott meg a Dalegyesületnek. Krécsy Ede zeneszerző több szerzeményét ajándékozta a Dalegyesületnek s egyik legrészebb művét neki is ajánlotta, a miért a közgyűlés egyhangulag a Veszprémi Dalegyesület disztagiájává választotta a neves zeneszerzőt. A megüresedett titkári állásra a közgyűlés egyhangulag Bertalan László háznagy-jegyzőt választotta meg, helyébe háznagy-jegyzővé Mózner Ferenc tanítót. A pénztári és számvizsgáló bizottsági jelentéseket tudomásul

vette a közgyűlés, ugyszintén a titkári jelentést is, amely részletesen számol be az Egyesület múlt évi működéséről. A közgyűlés üdvözölte karmesterét Gaál Sándort abból az alkalomból, hogy a Veszprémi Zeneiskola igazgatójává nevezte ki. A közgyűlés az Egyesület vezetőségének lelkes éljenzésével ért véget.

— **A vármegye részére kiutalt petróleumot** Bibó Károly dr. alispán úgy osztotta fel, hogy a kiutalt összesen mintegy 210 métermáza petróleumból 23 hordóval (cca 35 mm.) Veszprém városnak, 7 hordóval (cca 11 mm.) Pápa városnak, 36 hordóval (cca 53 mm.) a veszprémi járásnak, 25 hordóval (cca 37 mm.) a pápai járásnak, 10 hordóval (cca 15 mm.) a devecseri járásnak, 35 hordóval (cca 51 mm.) a zirci járásnak bocsájított rendelkezésére. Az egyes járások ezenfelül már kaptak más címen is petróleumot.

— **A közéleti-mezési ügyosztályból.** A májusi népszámlálás szerint a város lakossága 15500 körül volt, cukor jegyek szerint pedig meghaladja a 18000. A polgármester fölhívására ezért a rendőrség szigorú vizsgálatot tartott minden háznál és megállapította a háztartásbeli egyének pontos számát. Akit a tényleges és valóságos létszámnál többet mondtak be, azoknak cukorjegyéből a jogosulatlanul elvitt mennyiségnek megfelelő szelvényeket le fogják vágni. — Lisztet a vármegye eddig kéthetenként utalt ki. Ujabban azonban csak egy-egy heti készletet bocsájthat a község rendelkezésére. Ezért az összes lisztjegyeket, amelyek két hetes szelvényekkel vannak ellátva, új — egy hetes szelvényekre kell kicserélni. — Hadi kávért kapott — némi mennyiséget — a város. A kereskedők utján hozzák forgalomba. Cukorjegyek alapján adják ki, fejéknél 20 dekagramot számítva. Az ára 5 K. kilogrammonként. — Az egyes élelmezési jegyeket, amelyekbe a családtagok száma tintával volt beírva javítások voltak. A négyes számnak főlös részét, pl. összekapcsolják, ilykép kilencesre javították. Akinél ilyen hamisítást észre vesznek, attól a jegyét be fogják venni. Hogy lehetőleg előre megakadályozzunk ilyen féle kihágásokat, be fogják vonni az összes jegyeket a kicserélők azokat olyanokkal, amelyekben a családtagok száma nem írva, hanem nyomtatva lesz. — A petroleum a héten szétosztott, a hadi szappan elfogyott. A jövő héten azonban ismét lesz hadiszappan.

— **Mit fogyasztott Veszprém város 1917. évben.** A városi fogyasztási adóhivatal összeállítása szerint Veszprém városban levágásra került és bejelentett: 1117 drb marha, 370 növ. marha, 1603 borjú, 2001 kecske és birka, 10 bárány, 2 frísling, 1922 drb sertés és 1209 kgr. hus. — Elfogyasztott: 2399418 liter bor, 3767 liter must, 212345 liter pálinkanemű ital, 42004 liter édes pálinka fele. A husfogyasztás több volt mint tavaly, italfogyasztás (bor, pálinka) azonban jóval kevesebb.

— **A tisztviselők beszerzési csoportja** némi hadi kávért s a berhidai sertésekből még rendelkezésre álló némi zsírt illetve szalonnát oszt szét tagjai között. — A csoport tagjai számára kiállításba helyezett egész évi liszt még nem érkezett meg.

— **A zirci zenekedvelők** 1918. évi február hó 2-án, szombaton este 8 órakor a Hattyuszállóban amerikai árveréssel, cukrászbólittal, előképekkel stb. egybekötött művészestélyt rendeznek. Az est műsora a következő: 1. Prölog. Irta Ariel. Szaválja Czégényi Rózsi. 2. Kánonok. Három szólamú női karok. 3. a) Verdi „Trovatore”. Részlet. b) Necke, Die Mühle im Waldtal. Op. 227. Zongorán előadja Raum Ilonka és Streibl Irma. 4. Jézus meséje. Irta G. Martini Hilda, Szaválja Gubicza Matild. 5. Barta László zongoraszáma. 6. A Phönix-madár. Háborús életkép. Szereplők. Özv. Poór Istvánné Drkosch Vilma, özv. Barys Béláné, Poór Klárka Anczenberger Ida, Erzsike Vizer Emilia, Matild Kukoda Terus leányai, Helvey Miklósné Scherer Juliska, Noszticsek Györgyné Kirsztier Mariska, Amália, Irina Krkosch Ilonka, Dorcsa, Szakácsné Amberg Cili, Levéltárnó Kasper Mariska. 7. Dalok. Barta László zongorakísérettel énekl. Csendes Bözsike. 8. a) Reggali ima. b) Apródok éneke. Hat szólamú vegyes karok. Méhul „József” c. operájából. c) 2 szólamú női kar Bizet „Carmen” c. operájából. 9. a) Leoncavallo: Tavasz ébredése. b) Részlet Rosenzweig „Sulamith” c. dalművéből. Hegedűsö. c) Schubert: A tengeren. Puzónsö. Előadja Gerl János.

Zongorán kíséri Raum Minka. 10. Előkép. Előad-ják: Szemmelveisz Sárika, Ferenczy Erzsike, Gasparics Bözsike, Punk Irénke, Rosenberger Mariska, Schwartz Mariska, Válinth Mariska, Vizer Ella. A tiszta jövedelmet felerészben a veszprémi hadi-árvaházra, felerészben pedig a 31. honv. gyalogezred özevgy- és árvaalapja javára fordítja a rendezőség.

— **Éjjeli látogatók.** A foglyok garázdálkodása, úgy látszik naplrenden lesz mindaddig, míg hazájukba vissza nem kerülnek. Az örökösen csavargó foglyok a téli hónapokban főképen Csatára, Márkóra és Bándra vetették magukat, ahol a polgárok maguk között éjszakai őrséget szerveztek. Vagy nyolc nappal ezelőtt az egyik márkói lakos felesége durva ablak zörgetésre riadt fel. Két orosz vagy román fogoly volt a késői látogató, akik a meleg szobába kívánczoltak. A gazda, nehogy a Bándi házaspár sorsára jussanak, kiment, de jónak látta a töltött puskáját is magával vinni. A foglyok elkezdtek vele tárgyalni, amelynek heveségében elsütötte fegyverét. A lövés zajára odasiettek az örködők, akik a két foglyot megkötözték s becsikérték.

— **Az Országos Sertésforgalmi Iroda** (Budapest, V. Bálvány u. 7. szám) ezennel hivatalosan közli, hogy Veszprém vármegye területére, illetve a devecseri, veszprémi járásokra a Magyar Mezőgazdák Kereskedelmi R. T. sümegi céget a pápai, zirci járásokra a Veszprémi Közgazdasági Bank és Takarékpénztár, az enyingi járásra a Dunántúli Agrárbank R. T. kaposvári céget iroda főbizományosságával megbizta. Felkérjük a vármegye és a vármegye járásainak sertésforgalmi közönségét, hogy hízott sertéseinek átadása ügyében haladéktalanul lépjen érintkezésbe az iroda fenti főbizományosságával. Figyelmeztetjük a sertésforgalmi, hogy szabad sertésforgalom nincs, a sertésszállítás csak engedéllyel történhetik s a hatóság engedély alapján közfogyasztásra hízalt sertéseket kizárólag a m. kir. ministerium 4782/1917. M. E. számú rendeletével felállított Országos Sertésforgalmi Iroda jogosult átvenni. Amennyiben a sertésforgalmi a fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesznek eleget, az Országos Sertésforgalmi Iroda kénytelen lesz a már elrendelt rekvirálás alapján a közfogyasztásra szükséges sertéseket a legszigorúbb eszközökkel megszerezni. A házi és gazdasági szűkségleten felül zsir- és szalonnakészletek az iroda fenti főbizományosságának, illetve albizományosságának szintén haladéktalanul átvételre bejelentendők, ellenkező esetben az iroda a készletekre is foganatosítani fogja a már elrendelt rekvirálást. Minden utólagos kellemetlenség elkerülése végett nyomatékosan figyelmeztetjük a sertésforgalmi tulajdonosokat, hogy sertéseiknek törvénytelen uton való értékesítésétől tartózkodjanak, sertéseiket az iroda megbízottjainak adják át, mert e rendelkezés megszegése ellen a legszigorúbb megtorló intézkedéseket lesz kénytelen az iroda foganatosítani.

— **Vizgákra** a polgári és középiskola minden osztályáról, érettségire, felvételi vizgákra stb. gyorsan, osztályoszevonással, felelősség mellett készít elő Zsoldos-tanintézet Budapest, VII., Dohány-utca 84. Bővebb értesítéssel szívesen szolgál az Igazgatóság.

— **A hideg idők,** amelyek a múlt év decemberében voltak, még a vadakat is arra kényszerítették, hogy a csatári szőlők házaiknak padlására húzódjanak. Szákmányul esett a többek között egy szép nyest is, amelynek bőrt a szerencsés puskás hetven koronáért adta el.

— **Betöréses lopás.** É hét közepén a Temetőhegyen egy banda betöréses lopást követett el. A gazok a gazdának utcai, ugynevezett tiszta szobájába hatoltak be s onnan ágyneműt és sok élelmiszert vittek el. A hat tagból álló gonosz társaságnak állítólag már nyomában vannak.

— **A városi fogyasztási adóhivatal felhívja az érdekelteket,** hogy az 1918-ra szóló bor-italadó átalány megállapítása végett a városi fogyasztási adóhivatalban megjelenjen szíveskedjenek február 10-ig. Városi fogy. adóhivatal.

— **Használt tetőcserepet:** 30-35 négy-szögmetért, kerersek. Cim a kiadóhivatalban.

— **Könyveket, papírárukat, írószereket Fodor Ferenc könyv- és papírkereskedésében vásároljunk.**

— **Magas árban veszek** Veszprémi Költőgyári részvényeket! — 20 drb. Veszprémi Gőzmalom részvény eladó.

— **Kereseti adóvallomások.** Alulírott városi adóhivatal közzé teszi, hogy az állandó fizetést, nyug- vagy kegydíjat élvezők IV. oszt. kereseti adóvallomásai, valamint a kölcsön tőkéből, élet járadékából és jogosítványokból eredő jövedelmekre vonatkozó tőkekamat adóvallomások 1918. évi január 20-ig beadandók. Egyben figyelmezteti az ingatlan tulajdonosokat, hogy a bekelezett adósságok kamatterheit az általános jövedelmi pótdadókól leendő elengedés céljából január 31-ig lehet bevallani. Veszprém, 1918. évi január hó 9-én. A városi adóhivatal.

— A „DARWIN.” Dr Fülöp Zsigmond népszerű természettudományi folyóiratának jan. 15-i száma is a szokott érdekes és változatos tartalommal jelent meg, melyből kiemeljük a következő cikkeket: Hentschel: A Ferenc-József föld. Szondy György: Egy mintaférj a bogarak közt. Dr Bartók Imre: A kromoterápia irányelvei. Th. Dy. A gáziáadásokról. Wellwart Benó: Negyven éves a telefon. Különfelek: Tetszhalál és felelősség. Lisztes burgonya. A varangy. Villamosság Törökországban. stb. A kitűnő folyóirat előfizetési ára fél évre 7 kor. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal. Budapest. Andrássy-ut 60.

— **A veszprémi központi szeszfőző** újra felhívja azokat a szőlőtermelőket, akikkel a törköly átvételére nézve eddig még megállapodásra nem lépett, hogy e hó végéig gondoskodjanak a törköly átadásáról, mert megbízottját december hóban mindenhol kiküldötte, a megbízott a törköly átvételét mindenütt megkísérelte s ha a gazdák ennek dacára nem adják át a törkölyt, a vonakodók ellen megindítja a kihágási büntető eljárást.

Eladó az Andrássy-úton egy ház nagy kerttel. Bővebb értesítés Báthory-u. 8. szám.

Veszprémben a Miklós-utcában egy ház eladó. Bővebb felvilágosítás Neu Sándornál nyerhető.

— **Könyveket, papírárukat, írószereket FODOR FERENC könyv- és papírkereskedésében vásároljunk Veszprémben, Szabadság-tér 3.**

— **Gazdaasszony** vidéken kifizető alkalmazást nyerhet. Ugyanott gyermektelen házaspár is kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

Veszprémben, a város legforgalmasabb utcájában egy teljesen berendezett sötéte házzal együtt szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Fémszálas izzó-

lámpák ugyszintén $\frac{1}{2}$ **Wattos lámpák** a legkisebb áramfogyasztással — a legjobb minőségben kaphatók:

Fodor Ferenc papírkereskedésében.

Meghívó.

A Zirczvidéki Takarékpénztár

1918. február 8-án délután 3 órakor
másodizben

rendkívüli közgyűlést

tart, amelyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az alaptőke felemelése és ezzel kapcsolatos indítványok.
2. Az alapszabályok 1—5., 7—13., 22., 23., 28., 32., 35—37., 39—49., 52—59., 61., 63—68., 71., 73., 74. §-ainak módosítása.

Kelt Zircz, 1918. január 25.

Az igazgatóság.

Magyar Országos Biztosító Intézet veszprémi központja keres nagyobb gyakorlattal bíró mérlegképes könyvelőt. Jelentkezni állandóan lehet Szabadság-tér 6. szám alatt.

— **Eladó ház.** A Galamb-utca 2. sz. ház, áll 4 szobából, előszobából, konyha, kamra, pince és mosókonyhából, — eladó. Érdeklődni lehet dr Horváth Béla v. főjegyzőnél.

Viszketegség, sömör, rüh

leggyorsabban elmulasztja a dr. Flesch-féle eredeti

„BARNA ZSIR”

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Flesch-félet kérünk. Próbátégely K 1-60, nagy tégely K 3—, családi adag K 9—

Veszprém és vidéke részére főraktár: Kocsuba Emil „Fekete sas” gyógyszerteráiban, Veszprémben.

Eladó több földbirtok Veszprém- és Vas megyében. Több ház Veszprémben, valamint szőlő és villa Balatonalmádiban, Balatonfüreden, Balatonkenesén és Somlyón. — Érdeklődők szíves megkeresését kéri Bokrossy Elemér bankbizományos Budapest, IX. Kálvin-tér 10. Postafiók 183.

Szemerey J. Veszprém

vesz és árajánlatot kér:

Füstölt szalonna, sonka és húsféle, sárga viasz és méz, dió, mandula; — mindenféle gyümölcs, lekvár- és befőttek, törköly pálinka, — mindennemű vadakról.

Névjegyeket

legszobban leggyorsabban legolcsóbban
készít FODOR F. könyvnyomdája Veszprém, Szabadság-tér.

VIZSGÁKRA

a polgári- és középiskola minden osztályából, érettségire, felvételi vizsgákra stb. gyorsan, osztályösszevonással, felelősség mellett készít elő a

Zsoldos tanintézet
Budapest, VII., Dohány-u. 84.
Telefon 32—40.

Kölcsönöket földbirtokra 70 % értékig előnyös feltételek mellett szerzek. **Bokrossy Elemér** Budapest, IX., Kálvin-tér 10. sz. Postafiók 183.

Hanglemezeket,

lejátszottakat, vagy törötteteket cserél, vagy készpénzért is vesz

WÄGNER

„Hangszerkirály”

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgépek áruháza

BUDAPEST,
VIII., JÓZSEF-KÖRUT 15/v.
Fióküzlet: IX., RÁDAY-UTCA 18.

Hadikölcsön jegyezhető orvosi vizsgálat nélküli életbiztosítással kapcsolatosan 18 évestől 55 éves koruk részére. A biztosítások a harcéri szolgálat alatt is érvényesek. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az Első Magyar Általános Biztosító Társaság veszprémi főügynökségénél, Szabadság-utca 3. szám.

— **Akinek szép kocsí vagy hintó kell,** fölösleges, hogy a fővárosba vigye vagy külföldi gyárosoknak adja pénzét, mert **Varjas Lajos** bognár- és kocsigyártó-mesternek Veszprémben, a Hoszszu-utca (nagyhid mellett) saját házában levő villanyerőre berendezett telepén olcsó áron kaphat igen szép gazdasági kocsikat, könnyűhomokfutókat, vagy elegáns kivitelű hintókat. A telepen — amely a legújabb gépekkel van felszerelve — gyorsan és kifogástalanul készítenek minden a bognár és kocsigyártó szakmába vágó dolgot s a tulajdonosok raktárában szolid áron lehet vásárolni mindent, az egyszerű kocsikeréktől a legfényesebb uri hintóig. — Emellett javításokat jutányos áron eszközöl. A törekvő magyar iparos vállalatát olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Megvételre keresek egy 5—6 személyes csónakot. Bővebbet Haszman József tűzérhadnagy, pótfütegiroda.

MEGHIVÓ.

A SZENTGÁLI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T. SZENTGÁL

1918. február 24-én délután 2 órakor a takarékpénztár helyiségében tartja

XI. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT,

melyre a t. részvényesek meghívotnak.*)

N a p i r e n d i :

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes felkérése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása
4. A tiszta jövedelem felosztása iránti határozat
5. Az alaptőkének 100.000 K-ról 200.000 K-ra való felemelése.
6. Az alapszabályok 5., 17., 19., 21. és 34. §-ának módosítása.
7. Az igazgatóságnak 3 évre történő választása az alapszabályok 20. §-a értelmében.
8. Öt felügyelő-bizottsági tagnak 3 évi időtartamra való választása az alapszabályok 29. §-a alapján.
9. Esetleges indítványok tárgyalása az alapszabályok 16. §-a értelmében.

*) A közgyűlésen csak azon részvényesek vehetnek részt és gyakorolhatják szavazati jogukat, akik az alapszabályok 17 §-a értelmében részvényeiket a közgyűlés megelőzőleg 24 órával az intézet pénztáránál terítvény ellenében letették.

VÁGYON

Mérleg-számla 1917. december hó 31-én.

TEHER

	Korona	fillér		Korona	fillér
Készpénz, bankgíró, postatakarékpénztár	20506	06	Részvénytőke	100000	—
Váltótárca: kezességileg biztosítva	218.380	—	Tartaléktőke:		
jelzálogilag biztosítva	55.204	—	rendes tartalékalap	32.000	—
Jelzálogkölcsönök	68454	—	ingatlan tartalékalap	5.000	—
Törlesztési kölcsonök	16083	39	árfolyam és egyéb veszteségi tartalék	1.000	—
Kezességi kötelezvény kölcsonök	8822	—	osztalék tartalékalap	1.000	—
Értékpapírok	362800	—	Betétek:		
Értékpapírok függő kamatai	5942	—	betéti könyvecskékre	1.017.850	51
Intézeti ház	21900	—	heti betétkönyvecskékre	14.804	—
Folyószámlai adósok:			Folyószámlai hitelezők	1032654	51
követelés pénzügyintézetknél	421.613	68	Átmeneti kamatok	27460	30
értékpapír fedezettel	655	03	Jutalékok	5385	69
jótállás mellett	13.201	13	Hátralékos betétkamatadó	3514	86
Befizetés a Pénzügyintézeti Központnál jegyzett üzletrészre	1200	—	Fel nem vett osztalék	1261	23
Hátralékos kamat	8116	46	Nyereség	461	—
Felszerelés (safe deposits)	250	—		13390	16
	1223127	75		1223127	75

TARTOZIK (Költség)

Eredmény-számla 1917. deczember hó 31-én

(Jövedelem) KÖVETEL

	Korona	fillér		Korona	fillér
Betétkamatok	23681	09	Nyereség-áthozat 1916. évről	4033	17
Betétkamatok adója	2368	11	Kamatok	41023	44
Üzleti költségek: fűtés, világítás, nyomtatványok, újságok stb.	2873	18	Jutalékok (biztosítás, átírás és egyebek után)	3857	93
Tiszti fizetések, jutalékok és napidíjak	9720	46	Értékpapír-kamat (adómentes) hadikölcsönök és pénzügyintézeti részvények után	10407	15
Adók és illetékek	4666	69			
Leírás: az értékpapírok értékéből	2322	—			
a berendezés értékéből	300	—			
Nyereség	13390	16			
	59321	69		59321	69

Szentgál, 1917. évi december hó 31-én.

Vági Lajos s. k.,
cég- és ügyvezető főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Tamás Gyula s. k.,
pénztáros.

Kovács János s. k. ig. elnök.

Tamás Ferenc s. k. ig. alelnök.

Berecz Pál s. k. ig. tag.

Csombás Géza s. k. ig. tag.

Hamburgrer Mándor s. k. ig. tag.

Kovács Bénes s. k. ig. tag.

Nagy Jenő s. k. ig. tag.

Szűcs Lajos s. k. ig. tag.

Tóth József s. k. ig. tag.

Zszecházy József s. k. ig. tag.

Megvizsgálta és a kezelési könyvekkel és értékekkel mindenben egyezőnek és helyesnek találta,

Szentgál, 1918. évi január hó 25-én.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG.

Steinmayer József s. k.
felügy. biz. tag.

Katona Páló s. k.
felügy. biz. tag.

Szűcs József s. k.
felügy. biz. elnök.

Pinta Béla s. k.
felügy. biz. tag.

Juhász István s. k.
felügy. biz. tag.